

ŐSZELŐ A BIRTOKON

De látod amottan a téli világot?
(Petőfi)

J U N G K Á R O L Y

Az istengyalulta tök bokra,
a kerítés mellett, az idén már
egy emelettel a földi lét
honából elrugaszkodott:
magam segítettem ebben –
ki mindenről immár lemondhatott –
még a nyáron, kormányozva gyenge
hajtásait, vigyázva a sárga virágokat,
visszafordítva az újra rozsdafedte
vaskerítés rácsaitól, inkább
befelé, a konokul őrzött saját világ
szabadsága, művelt kerti végtelenje
felé, kimondatlanul felkínálva
a társalkodást – maradék lécből rótt
külön futóállványon – a karcsún,
illatozón árválkodó ánizsbokorral.
Ez csak az első lépés volt,
még nem sejtettem az elrugaszkodást.
A kíváncsi indák azonban
nem álltak meg; mintha az állvány
csak arra lett volna alkalmas,
hogy hirdesse önmaga művi vereségét:
a holt anyag: a léc, a vasszögek
kisszerúségét a lét pompájával szemben.
Az ánizsbokor hűvös, tartózkodó maradt,
az indák elhányták virágjukat:
már ismét lemondani hittem a termésről.

Ismét üres marad néhány sarok
a könyvespolcomon, a könyvek között,
ahol egy-két évet velem töltött,
velem dacolt az idővel, velem öregedett,
velem egy szobában lakott, ott élt,
viaszos héján át együtt lélegzett velem
néhány szép istengyalulta tök.
Az indák tovább nyújtogatták, sikoltva,
halványzöld karjukat, arrafelé, ahol
a közelben ott hallgat, amióta a ház is,
honáról idegen nyelvű álmait szöve,
a magányos württembergi ezüstfenyő.
Aztán az indák átölelték az ágakat,
gyantakönnyű ágait: a kert szegletén
megszólalt egy kettős ének,
amely ugyan alig volt hallható,
de nappal a méhek, darazsak, dongók raja,
szürkülettől a számtalan ott lakó tücsök
folytatta: ők bizton hallhatták,
s értették is az indák körtáncát
s a fenyőágak gyantaszagú lépteit
kísérő, egymásba fonódó kettős énekszót.
Az indákon újra sorban kibomlottak
a sárga virágok: tobzódott a sárga pompa.
Akár egy látomás: egy örült karácsonya
nyár végén, őszelön díszlő fenyő.
Angyalhaj helyében zöld tökinda,
csillagszóró helyén a sok tökvirág,
a fa alatt ott béget a hófehér birkanyáj.
S alig tellett bele néhány hét,
az istengyalulta tök, mint isteni ajándék,
talán mert gurulnak nemsokára a földön,
onnan, a vaskerítés felől, kintről,
a mindent megfojtó októberi ködök,
szeretkezett tenmagával, kétnemű lévén,
s érlelte, nevelte, növelte kerek terméseit.
Csak tűnő látomás az örült karácsonya?
A fenyőfa ágai között, mint régen
az őszibarack-tapintású csecsemőfejek,
sorakozik a féltucatnyi termés.
Örvendj Horác! Örvendj te is, Berzsényi!

S örvendj te is, latinmagyar Pannóniai János!
Nemsokára ott lesznek velünk a polcokon,
az Úr ajándékai, nevükben is újra
Rá utalva és emlékezve. Lopja be
magát újra az élet a rideg falak közé.
S ha majd ismét tél lesz, hull a hó,
ez a nyár, őszelő is emlék marad,
kézbe venni oly jó lesz a viaszos tököt,
mely őrzi belsejében a jövőnek is a magvakat,
akár a hitves, ha szeretkezés után
összezárja forró tagjait, s kelyhében
megőrzi hímporát a szerelemnek.
Megint ősz van. Összegyűjtjük a termést.
Két marék mogyoró, sárgarépa, ánizs,
haldoklik már minden paradicsombokor.
Enyhe szellő csörgeti, a veranda előtt,
a futóbab hosszú, száraz hüvelyeit,
termése színpompás apró madártojás.
Szemközt a járdán sűrűn koppanások:
hullik a dió; kapkodják suhanó idegenek.
Gazdájainincs portán így lesz jöttment az úr.
Még pompázik a csapnál a sarkantyúvirág,
itt-ott egy-egy árva szellőrózsa, fehér angyal.
A krizantémokon sorban fakadnak a bimbók,
a mindenszentek, a halottak napja
közeleg. S elfog a félelem.
Nos, Szondi Lipót, így futó őszelőn,
ki az, kinek a sorsa bennünk folytatódik?
Mely ősök ballépéseit fogjuk újra elkövetni?
A lezártból hogy kell majd kilépni?
Hogy dacolni most már egyáltalán,
ha létünk eleve elrendeltetett?
Bomlott látomás-e az örült karácsonya,
vagy lappangó, idült téboly csupán?